

УДК 539.3

Св. Гомон¹, д.т.н., проф., С. Гомон¹, д.т.н., проф., Л. Кулаковський², к.т.н., доц.

¹Національний університет водного господарства та природокористування, Україна

²Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна

ДО ВИЗНАЧЕННЯ КРИТИЧНИХ ДЕФОРМАЦІЙ КЛЕЄНОЇ ДЕРЕВИНИ ХВОЙНИХ ПОРІД

S. Homon¹, Dr., Prof., S. Gomon¹, Dr., Prof., L. Kulakovskiy², Ph.D., Assoc. Prof.

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine

²National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Ukraine

TO DETERMINATION CRITICAL DEFORMATIONS OF GLUED CONIFEROUS TIMBER

Abstract. The methodology of experimental studies of glued coniferous wood with an average moisture content of 12% under a strict test regime is presented. Complete deformation diagrams of glued wood « σ_c - u_c » were constructed. The values of critical deformations of glued larch, pine, and spruce wood were determined experimentally and theoretically.

Для експериментальних досліджень були вибрані наступні хвойні породи клеєної деревини: модрина, сосна, ялина. Вік деревини складав приблизно 60 років. Розмір зразків був 30х30х120 мм. Всі породи деревини були без вад і пошкоджень. Загальна кількість зразків – 18 шт.

Експериментальні дослідження проводились на сервогідравлічній випробувальній машині СТМ-100 [1] за жорсткого режиму випробувань (за приростом переміщень пресу випробувальної машини) осьовим стиском уздовж волокон. Швидкість деформування 3 мм/хв.

На основі проведених експериментальних досліджень зразків клеєної деревини хвойних та листяних порід побудовані дійсні (повні) діаграми «напруження σ_c – деформації u_c » (Рис.1) та визначені основні міцнісні та деформівні параметри на всіх розглядуваних ділянках, в тому числі усереднених критичних деформацій (Табл.1).

Отже, величину критичних відносних деформацій деревини пропонується визначати за сумою відносних пружних та пластичних деформацій за формулою

$$u_{c,0,d} = u_{c,el} + u_{c,pl}, \quad (1)$$

де $u_{c,el}$ – відносна пружна деформація клеєної деревини;

$u_{c,pl}$ – відносна пластична деформація клеєної деревини.

Враховуючи [2] формула (1) набуде вигляду

$$u_{c,0,d} = f_{c,0,d} / E_0 + c_1 \cdot f_{c,0,d}^2, \quad (2)$$

де E_0 – початковий модуль пружності клеєної деревини;

c_1 – коефіцієнт, що залежить від вологості і віку клеєної деревини, ($c_1 = 5,94 \cdot 10^{-7}$ (МПа)⁻²).

Таким чином значення критичних деформацій, визначених за формулою (2), мають наступні показники (Табл.1): модрини $u_{c,0,d,th}=0,00619$; $u_{c,0,d,th}=0,00515$; ялини $u_{c,0,d,th}=0,00503$.

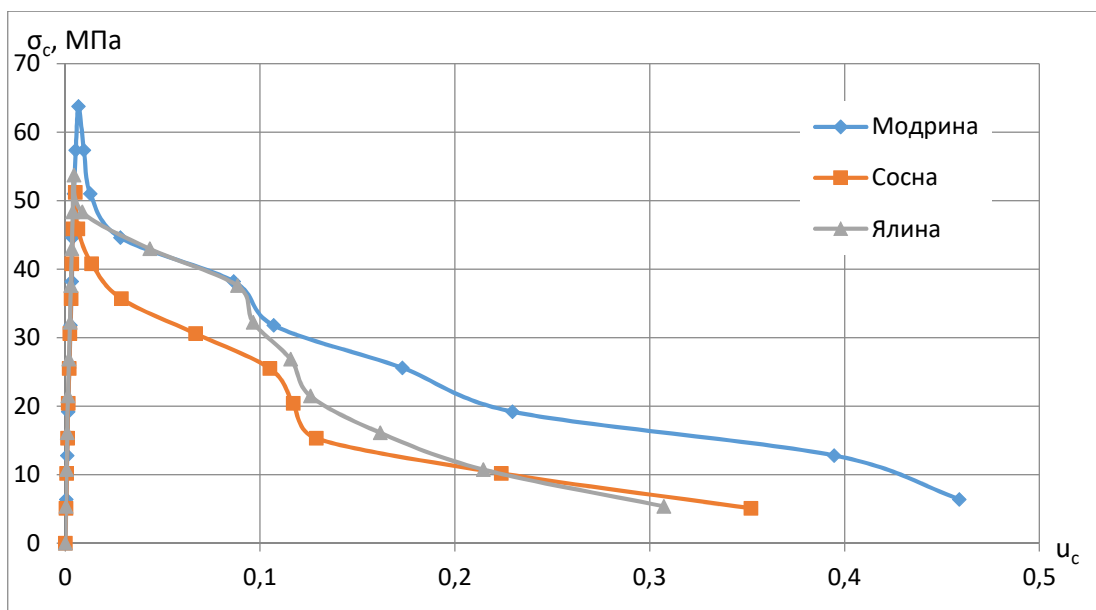

Рис. 1. Дійсні (повні) діаграми «напруження σ_c – деформації u_c » клеєної деревини хвойних порід

Табл. 1. Значення експериментальних та теоретичних показників усереднених критичних деформацій клеєної деревини

№ _{п/п}	Порода деревини	$f_{c,0,d}$, МПа	E_0 , МПа	$u_{c,0,d,exp}$	$u_{c,el,th}$	$u_{c,pl,th}$	$u_{c,0,d,th}$
1	Модрина	63,8	16900	0,00672	0,00378	0,00242	0,00619
2	Сосна	52,2	14800	0,00516	0,00353	0,00162	0,00515
3	Ялина	53,7	16200	0,00453	0,00332	0,00171	0,00503

Для критичних відносних деформацій, які визначені теоретичним шляхом, відбувається характерне несуттєве збільшення та зменшення значень в порівнянні з суцільною деревиною вологістю 12% віком 60 років [2]. Таким же чином спостерігається зміна деформацій пружної складової функції (2), а от пластична складова значно збільшується на 3,9–41,3%.

Максимальна розбіжність експериментальних та теоретичних значень складає $\Delta_{u,max}=23,26\%$.

Література.

1. Гомон Св.Св., Довбенко Т.О., Матвіюк О.В., Верешко О.В., Кулаковський Л.Я., Чорномаз Н.Ю. Аналіз випробувального обладнання для дослідження матеріалів за жорсткого режиму прикладання навантаження. *Містобудування та територіальне планування*. Київ: КНУБА, 2021. Вип. 78. С. 166–172.

2. Homon S., Pilipaka L.M., Experimental studies of the glued wood strength and deformation properties under the hard test mode. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки*. Київ, 2020. Том 31 (70). № 3. Ч.2. С. 130–135.